

Utlåtande 2007:78 RVIII (Dnr 322-632/2004)

Möjligheten att låta elever gestalta folksagor
Motion av Christer Öhgren (mp) (2004:3)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2004:3) av Christer Öhgren (mp) avslås.

Föredragande borgarrådet Madeleine Sjöstedt anför följande.

Ärendet

I motion (2004:3) av Christer Öhgren (mp) framförs idén om att låta femteklassare tävla i en turnering och där visa upp gestaltningar av folksagor. En folksaga dramatiseras på scenen med hjälp av ett samarbete mellan lärare i olika ämnen. Motionären menar vidare att folksagor är en bra bas för inläring av allehanda olika företeelser.

Motionären målar upp en bild där turneringen börjar på den enskilda skolan och där segraren sedan möter segraren från de andra skolorna i stadsdelen. Vinnaren i stadsdelen möter sedan vinnarna från de andra stadsdelarna och därefter koras en segrare i hela staden som möter segrarna från andra kommuner i en länsfinal. Segrarna i de olika länsfinalerna gör upp i en landsfinal, förslagsvis på någon av våra nationalscener.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt utbildningsnämnden att i samarbete med stadsdelsnämnderna undersöka möjligheterna och intresset att låta elever tävla om att gestalta folksagor i enlighet med motionen samt att i detta arbete även kontakta Stadsteatern, Kulturskolan, Riksteatern och andra möjliga intressenter.

Beredning

Motionen har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, kulturnämnden, Stockholms Stadsteater AB samt stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta, Maria-Gamla stan och Älvsjö.

Stadsledningskontoret anser att det bör vara upp till varje skola att besluta vilken pedagogik som bör användas för att uppnå de mål som regleras i planer, lagar och styrdokument.

Kulturnämnden delar motionärens syn på folksagans betydelse som bas för identitet, mellanfolklig förståelse och inläring. Nämnden anser att det bör vara ett ansvar för utbildningsförvaltningen, stadsdelsförvaltningen och de enskilda skolorna att gemensamt skapa en struktur för att stärka folksagans ställning i undervisningen liksom lämpliga pedagogiska former.

Utbildningsnämnden anser att motionen bör avslås. Nämnden framhåller att det är den enskilda skolans ansvar att avgöra hur undervisningen ska bedrivas, medan skolhuvudmannens uppgift är att skapa de förutsättningar som krävs för att skolans slutresultat och läroplanens mål ska överensstämma.

Stockholms Stadsteater AB vill inte yttra sig i frågan, då teaterns inriktning är professionell föreställningsverksamhet. Styrelsen anser att den vid förfrågan om att exempelvis ställa en scen till förfogande eller bistå på annat sätt, får ta ställning till detta då.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till motionen. Nämnden anser att all pedagogik som bidrar till att utveckla barns och ungas lärande i och utanför skolan ska prioriteras.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd motsätter sig inte att genomföra intentionerna i förslaget, men anser att det inte är nödvändigt att ge direktiv till skolorna. Nämnden anser att det inte är förenligt med en målstyrd skola att ge denna typ av direktiv.

Älvsjö stadsdelsnämnd instämmer med motionären i att folksagor kan vara en bra bas för inläring av olika företeelser och kan ge förståelse mellan olika kulturer, men anser att dramatiseringen inte bör ske i form av en tävling. Nämnden anser att skolornas arbetssätt för att uppfylla lagar och planer bör få beslutas av varje skola.

Mina synpunkter

Böcker och läsning är grundläggande för barns utveckling. Tyvärr har vi de senaste åren fått se hur barns och ungdomars läsförmåga försämrats. Eleverna läser mindre i dag än tidigare och lånar även färre böcker än förr. Med en medveten satsning på läsning kan vi förhoppningsvis vända denna negativa utveckling.

Kanske kan en tävling mellan skolor i att gestalta folksagor vara ett sätt för en del skolor att få elever att läsa och uppleva vad folksagorna som viktiga

kulturskatter har att förmedla. Men Stockolms skolor har själva ansvar för att se till att elevernas kunskapsmål uppnås på bästa sätt. Hur detta görs bestäms bäst på varje enskild skola. Om någon eller några skolor på eget initiativ vill genomföra en tävling i att gestalta folksagor, står det dem fritt att göra det.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2004:3) av Christer Öhgren (mp) om möjligheten att låta elever gestalta folksagor

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. därutöver anföra följande:

Gestaltning av folksagor kan vara ett värdefullt verktyg att använda i undervisningen, som ett sätt att utveckla olika uttrycksformer, språk, samarbetsförmåga och självtillit. Om flera skolor och stadsdelar samarbetar, kanske i form av en tävling, kan det ge nya mötesmöjligheter mellan elever som annars inte naturligt träffas. Det är viktigt att skapa alternativa mötesplatser, eftersom Stockholm idag på många sätt är en segregerad stad. Det är positivt om några stadsdelar eller skolor vill ta initiativ till ett sådant samarbete, gärna tillsammans med Stadsteatern, Kulturskolan, Riksteatern m. fl.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Carin Jämtin* (s) enligt följande.

Vi vill framhålla det faktum att föredragande borgarrådet i ärendet framför påståenden utan grund. Det finns ingen centralt insamlad statistik över Stockholmselevernars läsförmåga över tid. Däremot visar betygsstatistik över tid att resultaten förbättrats kraftigt under förra mandatperioden, också i ämnet Svenska.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2004:3) av Christer Öhgren (mp) avslås.

Stockholm den 2 maj 2007

På kommunstyrelsens vägnar:
CARIN JÄMTIN

Madeleine Sjöstedt

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Roger Mogert* och *Teres Lindberg* (alla s) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I motion (2004:3) av Christer Öhgren (mp) framförs idén om att låta femteklassare tävla i en turnering och där visa upp gestaltningar av folksagor. En folksaga dramatiseras på scenen med hjälp av ett samarbete mellan lärare i olika ämnen. Motionären menar vidare att folksagor är en bra bas för inläring av allehanda olika företeelser.

Motionären målar upp en bild där turneringen börjar på den enskilda skolan och där segraren sedan möter segraren från de andra skolorna i stadsdelen. Vinnaren i stadsdelen möter sedan vinnarna från de andra stadsdelarna och därefter koras en segrare i hela staden som sedan möter segrarna från andra kommuner i en länsfinal. Segrarna i de olika länsfinalerna gör upp i en landsfinal, förslagsvis på någon av våra nationalscener.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige uppdrar åt utbildningsnämnden att i samarbete med stadsdelsnämnderna undersöka möjligheterna och intresset att låta elever tävla om att gestalta folksagor i enlighet med motionen samt att i detta arbete även kontakta Stadsteatern, Kulturskolan, Riksteatern och andra möjliga intressenter.

BEREDNING

Motionen har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, kultur- och utbildningsnämnden, Stockholms Stadsteater AB, stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta, Maria-Gamla stan och Älvsjö.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 april 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Grundskolans verksamhet styrs av de nationella styrdokument, bland annat läroplanen för grundskolan samt den av kommunfullmäktige beslutade skolplanen. Utifrån ovanstående styrdokument skall sedan den enskilda skolan bestämma hur man på bästa sätt kan uppnå de mål som finns i dessa styrdokument. Detta innebär konkret att det är den enskilda skolan som bestämmer vilken pedagogik som skall tillämpas för att nå uppsatta mål. Flera av stadens skolor använder redan idag gestaltning av folksagor som en del i sin pedagogik.

Mot bakgrund av ovanstående anser stadsledningskontoret att det är upp till varje enskild skola att bestämma om intentionerna i denna motion är förenliga med den pedagogik som man valt för att uppnå de mål som finns för verksamheten, både på nationell och lokal nivå.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 maj 2004 att som svar på remissen överlämna utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Mikael Söderlund m fl (m), Helen Jäderlund Eckardt (fp) och Jonas Wikman (kd), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Emilia Hagberg (mp), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 april 2004 har i huvudsak följande lydelse.

I en mål- och resultatstyrd verksamhet är det styrelsens uppgift att formulera målen och de lokala enheternas uppgift att organisera sitt arbete så att målen uppnås. Den mål- och resultatstyrda skolan ska, samtidigt som den tar ansvar för att målen uppnås, följa av riksdagen beslutade lagar och förordningar. Medan staten beslutar om vilka kunskaper eleverna har rätt till, är det, enligt läroplanerna, skolans och skolhuvudmannens ansvar att se till att eleverna ges möjlighet att nå dessa mål.

Det är den enskilda skolans (rektors) ansvar att avgöra hur undervisningen ska bedrivas samt att ta ansvar att avgöra hur undervisningen ska bedrivas samt att ta ansvar för resultatet. Skolhuvudmannens ansvar är att skapa de förutsättningar som krävs för att skolans slutresultat och läroplanens mål ska överensstämma. Förvaltningen anser därför att utbildningsnämnden varken ska besluta om hur skolan ska bedriva sin undervisning eller styra undervisningens innehåll.

Förvaltningen anser därför att motionen bör avslås.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 april 2004 att godkänna och till kommunstyrelsen överlämna kulturförvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande över motionen.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 mars 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen delar motionärens syn på folksagans betydelse som bas för identitet, mellanfolklig förståelse och inläring. Det bör vara ett ansvar för utbildningsförvaltningen, stadsdelsförvaltningen och de enskilda skolorna att gemensamt skapa en struktur för att stärka folksagans ställning i undervisningen liksom lämpliga pedagogiska former. I ett arbete med att gestalta folksagor finns möjlighet att anlita kulturskolans kulturpedagogiska kompetens.

Kulturskolans verksamhet *Kultur för lust och lärande* innebär att den skapande

processen integreras i skolans undervisning. Kulturskolans pedagoger ingår i lärarlaget och bidrar med den konstnärliga dimensionen i undervisningen. Eleverna får känslösbaserade läroprocesser som stimulerar olika delar av deras personlighet. Skolans kostnad för denna kompetensförstärkning utgår enligt Kulturskolans fasta priser för skolköp.

I Kulturskolans ämneskurser i teater (Vår teater) tas ofta motiv upp från både den nationella och internationella sagokatten. Under två år har t ex Kulturskolan tillsammans med skolor från fyra länder turnerat med en nycirkusföreställning – Ithaka, som bygger på Odysseen.

Stockholms Stadsteater AB:s styrelse

Stockholms Stadsteater AB:s styrelse beslutade vid sitt sammanträde den 25 mars 2004 att besvara remissen med teaterledningens förslag till remissvar.

Teaterledningens förslag till remissvar utan datering har i huvudsak följande lydelse.

Stadsteatern är väl medveten om teaterns möjligheter att på ett verkningsfullt sätt berätta historier av skilda slag och genom gestaltningskonsten dramatisera och synliggöra olika skeenden. Vi vet också genom vår uppsökande verksamhet i skolorna och våra många föreställningar för en skolpublik med vilken entusiasm och koncentration eleverna tar till sig dessa berättelser.

Stadsteaterns inriktning är dock en professionell föreställningsverksamhet som, även om den ibland kan vara lämplig i undervisningssammanhang, inte har det som en primär målsättning. Motionen avser i första hand skolutbildningen, hur den skall bedrivas och vilka element som där kan ingå. Stadsteatern kan utöver ovanstående inte yttra sig i denna fråga. Om vi däremot skulle få en framställan om att t.ex. ställa en scen till förfogande för ett eventuellt uppspel eller bistå på annat sätt får vi ta ställning till den utifrån vår planerade verksamhet och verksamhetsmål.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 april 2004 att som svar på remissen överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Ann-Katrin Åslund (fp), Madeleine Jacobsson (m), Patrick Simonson (kd), Markku Sirivö (m), Bengt Porseby (fp) och Björn Begner (m), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 april 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Pedagogiskt utvecklingsarbete är en viktig del i vardagen för dagens lärare. Det livs-

långa lärandet för barn och unga är ett medvetet förhållningssätt i undervisningen likaså att se och ta tillvara varje barns begåvning i olika lärandesituationer. Ett reflekterande och resonerande arbetssätt är ett led i detta arbete. All pedagogik som bidrar till att utveckla barns och ungas lärande i och utanför skolan ska prioriteras.

Lärandeprocesser som stödjer individens utveckling och förbereder för en vuxen-värld är höst angeläget. Olika insatser som främjar barns och ungas lärande och utveckling ska tas tillvara.

Förvaltningen ställer sig positiv till den föreslagna motionen.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 april 2004 att som svar på motionen överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 april 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser inte att det är nödvändigt att ge direktiv till skolorna. Förvaltningen är dock inte motståndare till att genomföra intentionerna i motionen under förutsättning att det sker på frivillig bas och att inga uppdrag eller uppmaningar ges skolorna.

I skolans uppdrag ingår, enligt läroplanen, att stärka elevernas identitet och förståelse för människor med olika kulturell bakgrund. Bland annat är ett av målen att sträva mot i ämnet svenska att eleven "får möjlighet att förstå kulturell mångfald genom att möta skönlitteratur och författarskap från olika tider och i skilda former från Sverige, Norden och andra delar av världen". Utifrån de nationella föreskrifterna i läroplanen är det lärarens och skolans ansvar att finna arbetsformer som är anpassade för att eleven ska nå målen med utbildningen. Innehållet i motionen är ett exempel på hur skolan kan arbeta, men det är inte förenligt med en målstyrd skola att ge direktiv till skolan.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 april 2004 att som svar på remissen överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 april 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att folksagor kan vara en bra bas för inläring av olika företeelser och kan ge förståelse mellan olika kulturer. Förvaltningen har därför inget att invändare mot att femteklassare på ett lekfullt sätt får visa upp sagogestaltningar genom att en folksaga dramatiseras på scenen och att det genomförs i samarbete mellan lärare i olika ämnen på skolan.

Förvaltningen menar dock att dramatiseringen inte hör hemma i en turnering först i

stadsdelen och därefter i staden, i länet och slutligen i hela landet. Skolornas arbetssätt för att uppfylla läroplanen (Lpo 94), Stockholms stads skolplan, kursplanerna samt sina verksamhetsplaner/arbetsplaner bör vara upp till varje skola och inte beslutas av kommunfullmäktige.

RESERVATIONER M.M.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Mikael Söderlund m fl (m), Helen Jäderlund Eckardt (fp) och Jonas Wikman (kd) enligt följande

Vi reserverar oss mot nämndens beslut då vi yrkade att nämnden skulle besluta

1. att godkänna förvaltningens förslag till beslut, samt
2. att därutöver anföra följande:

I en mål- och resultatstyrd verksamhet är det styrelsens uppgift att formulera målen och de lokala enheternas uppgift att organisera sitt arbete så att målen uppnås. Den mål- och resultatstyrda skolan ska, samtidigt som den tar ansvar för att målen uppnås, följa av riksdagen beslutade lagar och förordningar. Medan staten beslutar om vilka kunskaper eleverna har rätt till är det, enligt läroplanerna, skolans och skolhuvudmannens ansvar att se till att eleverna ges möjlighet att nå dessa mål.

Det är den enskilda skolans ansvar att avgöra hur undervisningen ska bedrivas samt att ta ansvar för resultatet. Skolhuvudmannens ansvar är att skapa de förutsättningar som krävs för att skolans slutresultat och läroplanens mål ska överensstämja. Utbildningsnämnden ska vara sig besluta om hur skolan ska bedriva sin undervisning eller styra undervisningens innehåll. Motionen bör därför avslås.

Reservation anfördes av Emilia Hagberg (mp) enligt följande

Jag reserverar mig mot nämndens beslut då jag yrkade att nämnden skulle besluta att som svar på motionen anföra följande

Gestaltning av folksagor kan vara ett värdefullt verktyg att använda i undervisningen som ett sätt att utveckla olika uttrycksformer, språk, samarbetsförmåga och självförtroende. Om flera skolor och stadsdelar samarbetar, kanske i form av en tävling, kan det ge nya mötesmöjligheter mellan elever som inte annars naturligt träffas. Det är viktigt att skapa alternativa mötesplatser eftersom Stockholm idag på många sätt är en segregerad stad. Det är positivt om några stadsdelar eller skolor vill ta initiativ till ett sådant samarbete, gärna tillsammans med Stadsteatern, Kulturskolan, Riksteatern m fl.

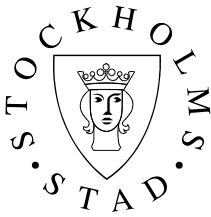
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Ann-Katrin Åslund (fp), Madeleine Jacobsson (m), Patrick Simonson (kd), Markku Sirviö (m), Bengt Porseby (fp) och Björn Begner (m) enligt följande

Vi reserverar oss mot beslutet då vi yrkat att motionen avslås. Det är den enskilda skolans (rektors) ansvar att avgöra hur undervisningen ska bedrivas samt att ta ansvar för resultatet. Skolhuvudmannens ansvar är att skapa de förutsättningar som krävs för

att skolans slutresultat och läroplanens mål ska överensstämma. Vi anser därför att stadsdelsnämnden inte ska besluta om hur skolan ska bedriva sin undervisning eller styra undervisningens innehåll.

Det måste vara upp till varje enskild skolenhet att bedöma på vilket sätt man bäst ska arbeta för att uppnå målen. Ett av många sätt kan vara att om skolan så anser gestalta folksagor. Denna fråga liksom vilka samarbetspartners skolan i så fall väljer är inte en fråga som ska beslutas i något politiskt organ. Motionen bör därför avslås.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2004:3

2004:3 Motion av Christer Öhgren (mp) om möjligheten att låta elever gestalta folksagor *)

Folksagor förekommer i alla världens hörn och innehåller överallt ingredienser som bäddar för ömsesidig förståelse mellan geografiskt och kulturellt olikartade folk. Samtidigt berättar de om de olika folken. Här finns en samlad visdom som utkristalliserat sig genom många generationer ur människors berättande. Detta gör att folksagorna är en bra bas för inläring av allahanda olika företeelser.

I årskurs fem är man inte längre barn men samtidigt ändå inte ungdom. Leken på allvar finns med men kompletteras av ett nytt sätt att reflektera och resonera. Tänk på med vilken iver och med vilket allvar 11-åringen deltar i fotbolls- och andra idrottsturneringar.

Tänk om dessa femteklassare med samma iver och allvar skulle få chansen att delta i en turnering där de på ett lekfullt sätt fick visa upp sagogestaltningar. En folksaga dramatiseras på scenen men hjälp av ett samarbete mellan lärare i olika ämnen.

Först sker detta på den lokala skolan, sedan i stadsdelen, i staden och sedan kanske ännu vidare i länet och varför inte i hela landet. Vem skulle inte vilja se en folksaga framförd av femteklassare på någon av våra nationalscener?

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag att kommunfullmäktige beslutar att

1. uppdra åt utbildningsnämnden att i samarbete med stadsdelsnämnderna undersöka möjligheterna och intresset att låta elever tävla om att gestalta folksagor i enlighet med motionen

2. i detta arbete även kontakta Stadsteatern, Kulturskolan, Riksteatern och andra möjliga intressenter.

Stockholm den 9 februari 2004

Christer Öhgren

^{*)} Motionen inlämnad på initiativ av Lilian Goldberg